

Genieten van Trekvogels

Jan Deterd Oude Weme
KNNV Enschede

24 september 2022

Genieten van Trekvogels

De excursie van deze ochtend van 8 tot 11 uur staat geheel in het teken van het waarnemen van vogels, die onderweg zijn van hun broedplek in onze contreien naar een overwinteringsgebied in Zuid-Europa tot zelfs diep in Afrika. Op onze affiche worden de leden uitgenodigd naar het Haaksbergerveen te komen, een fraai en nabij hoogveengebied, met de mogelijkheid tot weidse vergezichten die zo essentieel zijn om de vogels in het vizier te krijgen en, voor de gevorderden, een goede gelegenheid om de vogels te tellen.

Nederland kent de nationale vogeltrektelling in het weekend van 1 en 2 oktober. Door een weekend eerder deze excursie te plannen, kunnen we alvast wat oefenen en in vorm proberen te komen voor het echte werk, dat voor veel vogelliefhebbers zo hoort bij het huidige seizoen. Onze warming up begint lekker vroeg om 8 uur. Vanuit Deurningen is het een aardig tripje waar ik 3 kwartier voor uittrek. Een vorig bezoek aan het Haaksbergerveen verliep zonder veel gedoe (weg niet kunnen vinden, zoeken etc.) en was ik aardig op tijd. Deze keer loopt de heenweg helemaal in de soep. Vol vertrouwen volgde ik aanvankelijk de richtlijnen van de navigatie, maar al gauw werd me duidelijk dat een tijdige aankomst een lastig verhaal zou worden. Een paar keer wil de navigatie me een kant opsturen waar het verkeersbord een verboden toegang geeft. In dit fraaie maar afgelegen natuurgebied is er nauwelijks tot geen verkeer en valt het niet mee gauw even de weg te vragen. Niemand te bekennen. Dan maar op eigen intuïtie proberen in de buurt te komen van de Stratersdijk, kruising Wennewickweg. Ineens ontdek ik enige herkenningspunten van de vorige keer en verdorie, ik krijg de juiste oriëntatie te pakken en kom bij de parkeerplaats die met Siberië wordt aangeduid. Daar kan ik me wel iets bij voorstellen. Na enig telefonisch contact met Kevin wordt me duidelijk waar de vogeltrekkers zich bevinden. Loop het fietspad maar op dan kom je ons vanzelf tegen na ongeveer 500 meter. Na een bocht in het pad zie ik in de verte de groep staan en is het zwaaien geblazen. Even voor 8.30 uur sluit ik me opgelucht aan bij de groep van 4.

Wim B. heeft, naast zijn verrekijker, ook de scope bij zich. Verder heeft iedereen de verrekijker in de aanslag, met uitzondering van Martin, die zijn verrekijker nog onder zijn regenjack heeft gehouden uit voorzichtigheid (het weer is immers instabiel en er hangt regen in de lucht, al is dat er nog niet echt van gekomen, ondanks de zeer natte weersvoorspellingen).

Na enig grappig geharrewar komen we erachter dat hier wellicht ook een snufje bijgeloof in het spel is, zo van “als ik de paraplu in de auto laat liggen, dan regent het meestal niet”!! Hier kan ik gerust verklappen dat Martin al redelijk vlot zijn verrekijker tevoorschijn heeft gehaald. Of dat samenhangt met het langzaam wat opknappende weer, durf ik niet te zeggen.

De bewolkte hemel vormt gelukkig geen beletsel voor de vogels om over of langs ons heen te vliegen. Het zijn vooral boerenzwaluwen die zich in het begin laten gelden. Telkens komen ze vanuit het noorden aan vliegen, veelal in aantallen van 5 tot 10. Voor mij is verrassend dat ze niet echt in compacte formaties vliegen, maar meer in los-vast verband, met de nodige onderlinge ruimte. In de Vogel-veldgids ([Readers Digest]) lees ik dat de ouders de hier geboren jongen op sleeptouw nemen om de verre oorden in Zuid-Afrika te bereiken, onderweg in de lucht insecten vangend. Bij navraag aan een buurman, die elk jaar meerdere nesten boerenzwaluwen in zijn paardenstal heeft, hoorde ik, dat de beestjes

inderdaad plotseling het sop hadden gekozen, met hun jongen wel te verstaan. Elk jaar is het (voor mij) een wonder, dat de zwaluwen zo rond april hier weer arriveren, om zich vol overgave te wijden aan het voortbrengen van nageslacht. Bekend is dat ze meestal op dezelfde locatie terugkeren.

Als geroutineerd vogelaar is m.n. Wim B. in staat de vogels niet alleen vlot waar te nemen, maar ook er een getal aan te koppelen. Het zogenaamde trektellen. Wim telde 69 zwaluwen van boeren-origine.

Over groepsformatie gesproken, maar dan wel in een zeer rommelige wijze, deze eer komt toe aan een enorm grote groep ganzen, die min of meer in paniek –zonder enige ordening– op vloog van de waterpartijen achter de bomen. Meer als grap komt een van de groepsleden aanzetten met het vermoeden, dat een zeearend hier mogelijk meer van weet!! Een snelle screening brengt het aantal op 200 grauwe ganzen. Het betreft hier vogels (nog) niet op trektocht.

Over- of langs vliegen zien we o.a. aalscholvers, een houtduif, een paar watersnippen, graspiepers (5 in getal), zwarte kraaien (6 stuks) en 3 vinkjes. Ter plaatse zien we nog een tweetal aalscholvers, twee rietgorzen, een jagende torenvalk (biddend en wel), een groene specht (met zijn kenmerkend geluid), enkele roodborsttapuiten, een buizerd en een zwarte roodstaart. Ter plaatse of ter plekke staat in ornithologische taalgebruik voor vogels, die in het terrein of in de lucht worden waargenomen, maar op dat moment wellicht niet duidelijk aan het trekken zijn. Zo zat een mannetje roodborsttapuit (met het kenmerkende zwarte koppie) lekker op een stengel van een varen heen weer te wiegen om ineens op de bodem neer te strijken, wellicht op jacht naar insecten, wormen of spinnen. Daarnaast eet dit fraaie vogeltje ook zaden en soms zelfs kleine hagedisjes (aldus de vogelgids). Deze tapuit kan ertoe overgaan in onze contreien te blijven en zich de moeite van de trek te besparen. De zwarte roodstaart (door mij nog niet eerder gezien) is op het eerste oog minder kleurrijk maar zeker zo fraai. Zijn opvallendste kenmerk is de roestrode, constant trillende staart. Volgens de vogelgids blijft deze hier niet overwinteren en zal nog vertrekken naar tropisch Afrika.

Ondertussen vordert de tijd en naderen we 11 uur. Nat zijn we niet geworden. Met een positief gevoel lopen we weer retour naar de Siberische parkeerplaats en navigeren ons (een enkeling met enige begeleiding) het gebied uit. Wat een wonderse wereld toch die vogeltrek !!!

Tekst: Jan

Redactie: WimB

Foto: Martin

De trektellers. Foto Martin